

TOIMINNAN JA TALOUDEN SUUNTAVIIVAT 2027

PAM **PAMin strategia 2024-2027**

PAM tavoittelee yhteiskuntaa, jossa jokaisella on oikeus työhön, mahdollisuus turvalliseen ja hyvään elämään ja jossa heikoimmassa asemassa olevista huolehditaan.

Liitto on sen jäsenet. PAMin perusta on syvässä ay-liikkeen syntyjuurissa ja periaatteissa.

Ennakoiva työehtotoiminta

Vaikuttava järjestäminen

Laadukkaat palvelut

Läpileikkaava digitaalisuus

Yhdessä parempa Better Together

PAM on yksityisillä palvelualoilla työskentelevien ammattiliitto. Työelämän asiantuntijana ja jäsentensä yhteisönä PAM toimii paremman toimeentulon, työsuhdeturvan, osaamisen ja elämisen laadun puolesta.

ROHKEUS — AVOIMUUS — ARVOSTUS — pam.fi

SISÄLLYS

1.	Johdanto.....	2
1.1.	Poliittinen tilanne	2
1.2.	Työmarkkinatilanne	2
2.	Talous ja työllisyys.....	4
2.1.	Suomen talous	4
2.2.	Suomen työllisyystilanne.....	5
2.3.	PAMin talous ja henkilöstö	6
3.	Toiminta.....	7
3.1.	Ennakoiva työehtotoiminta	7
3.2.	Vaikuttava järjestäminen	10
3.3.	Laadukkaat palvelut	13
3.4.	Läpileikkaava digitaalisuus	15

1. JOHDANTO

PAMin vuoden 2027 toiminnan ja talouden suuntaviivoihin on koottu ympäröivän yhteiskunnan ja talouden arviointia, mutta myös PAMin strategian neljän menestystekijän mukaisia suuntaviivoja vuoteen 2027. Vuosi 2027 on kuluvan tavoiteohjelmakauden viimeinen ja sen aikana valmistellaan samalla jo seuraavan kauden tavoiteohjelmaa.

1.1. POLIITTINEN TILANNE

Vuonna 2027 Suomessa käydään eduskuntavaalit ja samalla Orpo-Purran hallituksen kausi tulee päätökseensä. Hallituskauden aikana suomalaisten työntekijöiden asemaa on heikennetty poikkeuksellisella tavalla.

Vuonna 2027 työnsä päättävän hallituksen toimet kansataloutemme kohentamiseksi ovat epäonnistuneet. Selvää on, että maan talouden ja yhteiskunnan etu ei ole ollut hallituksen toimien ensisijainen tavoite vaan niillä on pyritty pitämään tyytyväisenä suomalainen elinkeinoelämä ja varakkain kansanosa. Vuosi 2027 on vaalien myötä mahdollisuus uudelle alulle, jota kuitenkin varjostaa julkisen velan kasvu ja sen taittamisen edellyttämät toimet, jotka saattavat heikentää nimenomaan jo ennestään heikossa asemassa olevien tilannetta.

Vuonna 2026 kaikki eduskuntapuolueet, Vasemmistoliittoa lukuun ottamatta ovat sitoutuneet yhteisesti niin kutsuttuun "Velkajarruun". Velkajarru on periaate, jonka tarkoitus on hillitä valtion velkaantumista. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että julkisen talouden menot ja tulot pidetään paremmin tasapainossa, jotta valtion velka ei kasva hallitsemattomasti. Velkajarruun sitoutuminen tulee varmasti varjostamaan myös vuoden 2027 eduskuntavaalien alla käytävää keskustelua Suomen taloudesta, mutta ennen kaikkea vaalien jälkeen solmittavaa hallitusohjelmaa.

Selvää on, että kevään 2027 eduskuntavaalien alla keskustelu tulee kulminoitumaan neljän pääteeman ympärillä: Turvallisuus, valtion taloustilanne, sosiaali- ja terveystalouden saatavuus sekä työttömyyden hoito. Kuitenkin on hyvä huomioida, että aikamme kansainvälistä politiikkaa luonnehtii arvaamattomuus, jonka vuoksi maailman tilanne ja turvallisuus saattavat muuttua nopeastikin, joka ei voi olla vaikuttamatta keskustelulisältöihin ja ilmapiiriin myös Suomessa.

1.2. TYÖMARKKINATILANNE

Työmarkkinat ovat Orpo-Purran hallituksen aikana politisoituneet, ja lainsäädännöllä on heikennetty työntekijöiden suojaa ja vaikutusmahdollisuuksia. Tästä huolimatta työehtosopimuskierron 2024–2025 saatiin päätökseen hallitusti ja tuloksellisesti. PAMin kaikkiin valtakunnallisiin työehtosopimuksiin sovittiin yleiskorotuksen toteutetut, vähintään yleisen linjan mukaiset palkankorotukset ilman paikallisia eriä.

Kierroksella sovittiin myös merkittävistä rakenteellisista uudistuksista. Näitä olivat muun muassa kiinteistöpalvelualan vuosivapaajärjestelmä sekä palkkausjärjestelmien uudistaminen kaupan alalla

ja apteekeissa. Uudistusten taustalla olleiden tavoitteiden toteutumista arvioidaan vuoden 2027 aikana. Sopimuskauden aikana valmistellaan työryhmissä lisäksi vartiointialan sekä matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palveluiden palkkausjärjestelmien uudistamista. Samalla pyritään parantamaan osa-aikatyöntekijöiden asemaa siten, että muutoksista voidaan sopia seuraavalla neuvottelukierroksella.

SAK:n ja sen jäsenliittojen tiivis koordinaatio vahvisti neuvotteluvoimaa vaikeassa poliittisessa ja työmarkkinatilanteessa työehtosopimuskierröksellä 2024–2025. Yhteistyö jatkuu, ja sen tavoitteena on parantaa jäsenten työehtoja ja työolosuhteita sekä seuraavalla neuvottelukierroksella että pidemmällä aikavälillä.

On mahdollista, että pamilaisten ja useiden muiden alojen työehtosopimusneuvottelut käydään jo alkuvuonna 2027, jos voimassa olevien työehtosopimusten kolmas sopimusvuosi irtisanotaan. Jos irtisanomismahdollisuutta ei käytetä, käynnistyy neuvottelukierros pamilaisilla aloilla vuodenvaihteessa 2027–2028. Vuoden 2027 aikana valmistellaan neuvottelutavoitteet tavoiteohjelman pohjalta, huomioiden liittojen välinen koordinaatio, toimialojen kehitys sekä poliittinen ja taloudellinen tilanne.

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen on yhä kiinteämpi osa työmarkkinatoimintaa. Kevään 2027 eduskuntavaalit ja niitä seuraavat hallitusohjelmaneuvottelut ovat työmarkkinoiden kannalta poikkeuksellisen merkityksellisiä. PAMin tavoitteisiin sisältyy useita lainsäädäntömuutoksia, joilla pyritään vahvistamaan työntekijöiden suojaa ja turvaamaan edellytykset kollektiiviselle sopimiselle myös tulevaisuudessa.

EU-sääntelyn merkitys työmarkkinatoiminnan kehityksenä kasvaa. Osa-aikatyöntekijöiden ylityökorvauksia koskeva EU-tuomioistuimen päätös on jo johtanut työehtojen parannuksiin useissa Pohjoismaissa, mikä lisää painetta vastaaviin muutoksiin myös Suomessa. Palkka-avoimuusdirektiivin edellyttämät lainsäädäntömuutokset tulevat vaikuttamaan palkanmuodostukseen sekä yrityksissä että työehtosopimuksissa ja edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa. Alustatyödirektiivin täytäntöönpano tarjoaa puolestaan mahdollisuuden turvata työsuhde entistä useammalle alustatyöntekijälle.

Työperäisen hyväksikäytön laajuus ja vakavuus nousivat voimakkaasti esiin syksyllä 2025. PAMilla on sopimusalojensa vuoksi erityinen vastuu pitää ilmiö näkyvillä, toteuttaa omia toimenpiteitä sen kitkemiseksi sekä vaatia toimia lainsäätäjältä, viranomaisilta ja yrityksiltä myös tulevina vuosina.

2. TALOUS JA TYÖLLISYYS

2.1. SUOMEN TALOUS

Suomen bruttokansantuote kasvoi 0,2 prosenttia vuonna 2025 heikon kuluttajakysynnän painaessa talouden kehitystä. Teollisuustuotanto ja yksityiset investoinnit kääntyivät kuitenkin loppuvuonna maltilliseen kasvuun vientikysynnän elyessä. Suomen pankin ennusteessa arviota vuoden 2026 talouskasvusta on laskettu huomattavasti aiemmasta, ja bruttokansantuotteen odotetaan kasvavan enää 0,6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2027 bruttokansantuotteen odotetaan kasvavan 1,4 prosenttia.

Heikko talouskasvu vaikeuttaa julkisen talouden tasapainottamista, ja tulevien vuosien pyrkimys julkisen velkasuhteen alentamiseen eli ns. velkajarru saattaa osoittautua tavoitteiltaan liian kunnianhimoiseksi, kun samalla investoidaan puolustusmenoihin. Pahimmillaan velkajarrun edellyttämät julkisen talouden leikkaukset ja veronkorotukset hidastavat itsessään talouskasvua aiheuttaen negatiivisen kierteen. On kuitenkin huomioitava, että tähänastisista leikkauksista huolimatta julkisen kysynnän vaikutus bruttokansantuotteeseen on säilynyt ikä- ja suhdannesidonnaisten menojen kasvusta johtuen positiivisena.

Geopoliittiset kriisit vaikeuttavat jälleen talouden ennustamista. Yhdysvaltain ja Israelin hyökkäystä Iraniin seurannut Hormuzinsalmen sulkua on kasvattanut öljyn maailmanmarkkinahintaa voimakkaasti. Energian hinnannousu näkyy tyypillisesti ennen pitkää kuluttajahinnoissa, joten pitkittynyt kriisi Lähi-idässä uhkaa johtaa stagflaatioon, jossa kuluttajahinnat kasvavat voimakkaasti myös korkean työttömyyden ja hitaan talouskasvun oloissa. Kuluttajahinnat kasvoivat vain 0,3 prosenttia vuonna 2025 erityisesti omistusasumisen kustannusten laskiessa. Kuluvana vuonna niiden odotetaan kasvavan 1,6 prosenttia.

Rahoitusmarkkinat ennakoivat Euroopan keskuspankin joutuvan nostamaan korkoja merkittävästi nykyisestä torjuakseen energiainflaatiota euroalueella. Kasvava korkotasoliisi myrkyä Suomen taloudelle, jossa yritykset ovat viime vuosina muutenkin ali-investoineet säännönomaisesti, kun pankkirahoituksen ehdot on koettu tiukkoina ja mahdolliset voitot nostettu osinkoina. Korkojen nousu hidastaisi myös asuntorakentamisen elpymistä nykyisestä aallonpohjasta.

Kuluttajien luottamus talouteen kääntyi vuodenvaihteessa jälleen selkeään laskuun, mikä hidastanee yksityisen kulutuksen ja palvelualojen kasvua. Yritysten arviot taloustilanteesta kehittyivät puolestaan positiivisemmin aina maaliskuuhun asti, jolloin Iranin sodan aiheuttama epävarmuus alkoi painaa näkymiä. Palvelualan yritykset uskovat kuitenkin myynnin kasvavan tulevina kuukausina melko laaja-alaisesti, kun taas vähittäiskaupan yritysten arviot myynnin kasvusta ovat aiempaa maltillisempia.

PAMin suurista toimialoista sekä vähittäiskaupan että tukkukaupan myyntimäärät kääntyivät vuonna 2025 selkeään kasvuun mutta jäivät yhä selvästi vuoden 2021 huipputasoa alhaisemmiksi. Kasvua nähtiin erityisesti kodin elektroniikan kaupassa, kun taas kulttuuri- ja vapaa-ajantuotteiden

myynti jatkoi laskuaan. Euromääräisen liikevaihdon osalta vähittäiskauppa kipusi loppuvuodesta selkeisiin ennätyslukemiin, kun taas tukkukaupassa vuoden 2022 kustannushuippu erottuu edelleen euromääräisesti suuremman myynnin ajankohtana. Maltillisemmin kehittyneet palkkasummat kielivät kaupan alalla tehdyn työn tuottavuuden kehittyneen taas suotuisasti heikompien vuosien jälkeen.

Majoitustoiminnassa liikevaihdon ja myyntivolyymien osalta heikko alkuvuosi kääntyi loppuvuodesta voimakkaaseen kasvuun erityisesti Lapin matkailun vauhdittamana. Ravitsemistoiminnassa myyntivolyymi on ollut viime vuodet tasaisessa, joskin maltillisessa laskussa. Loppuvuodesta nähtiin kuitenkin selkeää piristymistä myös ravintoloiden myyntimäärissä, ja euromääräisen liikevaihdon kehitys kiihtyi menneen vuoden aikana merkittävästi.

Kiinteistön- ja maisemanhoidon palvelumyynnin volyymi kasvoi lähes koko vuoden 2025 vauhdilla, mutta vuodenvaihteessa niin myynnin volyymi kuin euromääräinen liikevaihtokin tippuivat voimakkaasti. Turvallisuus-, vartiointi ja etsiväpalveluiden myynnin volyymi on puolestaan polkenut käytännössä paikallaan jo vuodesta 2023 eteenpäin. Euromääräisen liikevaihdon kasvu on kuitenkin alan hintatason noususta johtuen ollut vauhdikasta, ja alan liikevaihto oli vuodenvaihteessa lähes 30 prosenttia suurempi kuin vuonna 2021 keskimäärin.

2.2. SUOMEN TYÖLLISYYSTILANNE

Suomen työttömyysaste on jatkanut kasvuaan. 15–74-vuotiaiden työttömyysasteen trendi ylitti vuonna 2025 10 prosentin haamurajan, ja oli vuoden 2026 helmikuussa 10,5 prosenttia, kun vuotta aikaisemmin se jäi 9,1 prosenttiin. Työllisyysaste on kehittynyt maltillisemmin joskin sekin laskusuuntaisesti. 20–64-vuotiaiden työllisyysasteen trendi oli helmikuussa 75,8 prosenttia, kun vuotta aikaisemmin se oli 76,1 prosenttia. Kaikkien työllisten tehtyjen työtuntien määrä laski vuonna 2025 1,4 prosenttia edeltävään vuoteen verrattuna.

Vallitsevaan korkeaan työttömyysasteeseen on esitetty julkisuudessa useita syitä. Sitä selittävät osaltaan ainakin heikko suhdannetilanne, kustannusten karsinta yrityksissä, julkisen talouden leikkaukset sekä työvoimaan osallistuvien kasvanut määrä, joka johtuu osittain lisääntyneestä maahanmuutosta. Myös pitkäaikaistyöttömien määrä on kuitenkin kasvanut ennätykselliselle tasolle.

Palvelualojen osalta palkansaajien määrä ja tehdyt työtunnit laskivat vuonna 2025 voimakkaimmin vähittäiskaupan alalla, jolla työskenteli 6,8 prosenttia vähemmän palkansaajia ja tehtiin 11,7 prosenttia vähemmän työtunteja kuin vuotta aikaisemmin. Tukkukaupassa työtunteja tehtiin 3,8 prosenttia vähemmän mutta palkansaajien määrä pysyi ennallaan.

Majoitus- ja ravitsemistoiminnassa palkansaajien määrä puolestaan kasvoi 7,2 prosenttia ja tehtyjen työtuntien määrä 4,0 prosenttia. Kiinteistön- ja maisemanhoidossa palkansaajien määrä kasvoi yhtä lailla 6,7 prosenttia ja tehtyjen työtuntien määrä 4,4 prosenttia. Turvallisuus-, vartiointi-

ja etsiväpalveluiden ajantasaisia tietoja ei julkaista Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen yhteydessä, mutta alan palkkasumman kehitys on jatkunut erittäin vahvana.

Osa-aikaisten palkansaajien osuus laski majoitus- ja ravitsemistoiminnassa väliaikaisesti vuonna 2024 mutta kasvoi vuonna 2025 jälleen 43,3 prosenttiin. Turvallisuus-, vartiointi ja etsiväpalveluissa osa-aikatyöntekijöiden nousi 30,8 prosenttiin väliaikaiseksi jääneen laskun jälkeen. Kiinteistön- ja maisemanhoidon toimialalla osa-aikaisten palkansaajien osuus on jatkanut tasaista kasvua kohoten 26,3 prosenttiin. Osuus kasvoi myös vähittäiskaupassa, jossa se oli 47,7 prosenttia vuonna 2025. Tukkukaupassa osa-aikaisten palkansaajien osuus on pysynyt matalana ja vuonna 2025 se oli vain 7,9 prosenttia. Määräaikaisen työn osuus laski puolestaan vuonna 2025 kaikilla PAMin suurilla toimialoilla.

Kokoaikatyön puute on jälleen yleisin syy osa-aikaiselle työlle PAMin suurilla toimialoilla mutta opiskelu on syynä lähes yhtä yleinen. PAMin suurten toimialojen palkansaajista 26,0 prosenttia haluaisi tehdä nykyistä enemmän työtunteja, kun kaikkien toimialojen keskiarvo on 17,8 prosenttia. Yleisintä lisätyön toive on turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalveluissa, jossa 30,8 prosenttia palkansaajista haluaisi tehdä enemmän työtunteja.

2.3. PAMIN TALOUS JA HENKILÖSTÖ

Vuoden 2027 taloussuunnittelun lähtökohtana on aiemman kaltainen peruskulupohja, joka perustuu tavoiteohjelman tavoitteiden toteuttamisen ensisijaisuuteen. Vuoden peruspohjaan merkittävän, mahdollisesti usean miljoonan lisäkulun tulevat tuomaan syksyllä järjestettävä liittokokous sekä mahdollinen työttömyyskassan jäsenmaksun nousu. Liiton talouden pohja on kuitenkin vahva vastuullisen kuluhallinnan ja onnistuneen sijoitustoiminnan vuoksi. Lähtökohtana on, että liiton vuosittaiset kulut pystytään kattamaan jäsenmaksutulojen ja sijoitustoiminnan tuottojen yhteismäärällä. Samalla henkilöstökulut voivat olla enintään 45 % liiton kokonaismenoista.

Sijoitustoiminnan osalta myös vuonna 2027 sijoitusympäristö tulee olemaan haastava ja globaalit kriisit tuovat epävarmuutta sijoitustoiminnan tuottoihin. Liiton sijoitusten hyvällä hajauttamisella pyritään pienentämään näistä aiheutuvia riskejä.

PAMin henkilösuunnitelmassa (2024–2027) on linjattu, että mikäli liiton jäsenmääräkehitys ei näytä kohenemisen merkkejä vuoden 2025 loppuun mennessä, jätetään vuosien 2026 ja 2027 aikana eläköityvistä tehtävistä (10) puolet täyttämättä, jolloin liiton henkilöstömäärä laskisi vuoden 2027 loppuun mennessä 149:ään. Koska liiton jäsenmääränkehitys ei kohentunut vuoden 2025 loppuun mennessä tulee henkilöstömäärän olla 149 vuoden 2027 loppuun mennessä.

3. TOIMINTA

Vuoden 2027 painotukset strategian menestystekijöiden mukaan:

3.1. ENNAKOIVA TYÖEHTOTOIMINTA

Ennakoiva työehtotoiminta

Työehtotoimintamme on ennakoivaa ja pitkäjänteistä. Teemme uusia avauksia tavoitteillamme ja kehitämme työehtosopimuksia vastaamaan alojen kehitykseen ja työntekijöiden tarpeisiin. Haemme työnantajaliittojen kanssa yhteisymmärrystä alojen kehityksestä. Työnantajaliitot ovat ensisijaisia neuvottelukumppaneitamme.

Työehtojen kehittämisen ja järjestämisen yhteys on vahva ja sitä kehitetään luomalla yhteisiä tavoitteita sekä pitkän aikavälin suunnitelmia. Työntekijöiden työelämää ja arkea parantavia avauksia haetaan aktiivisesti sekä yritys- ja paikallistasolla että yhteiskunnallisesti.

Vaaleihin vaatimaan huolenpitoa ihmisistä

Työmarkkinoiden politisoitumisen myötä lainsäätäjillä on aiempaa suurempi merkitys työntekijöiden työehtojen ja työolosuhteiden määrittäjänä. Maalis-huhtikuun vaihteessa 2027 käytävissä eduskuntavaaleissa otetaankin olennaisella tavalla kantaa siihen, minkälaisena työntekijöiden asema ja oikeudet nähdään tulevina vuosina. Vaaleihin valmistauduttaessa PAM tavoittelee

[---] yhteiskuntaa, jossa huolehditaan inhimillisestä pääomasta, ihmisistä. Suomessa jokaisella tulisi olla mahdollisuus turvalliseen ja hyvään elämään. Jokaisella on oikeus työhön ja toimeentuloon. Tarvitaan koulutusta, terveydenhuoltoa ja elämisen perustarpeet.

Ihminen on rohkea ja valmis uusiin haasteisiin, kun hän voi luottaa siihen, että elämän pahassa paikassa yhteiskunnan suojaverkot nostavat takaisin pinnalle ja kaikkia kohdellaan oikeudenmukaisesti. Suomi on vahva, kun jokainen on mukana sen rakentamisessa ja kun kaikki ovat mukana, elinkeinoelämäkin kukoistaa.

Moni palvelualoilla työtä tekevä kohtaa kuitenkin elämässään ongelmia ja luottamus omaan tulevaisuuteen horjuu. Toimeentulo on epävarmaa, kun tulot ovat pieniä tai

työsuhte epävakaa. Oma osaaminen voi tuntua heikolta, kun teknologia muuttuu. Aiemmin työntekijää suojaaneita rakenteita on heikennetty ja esiin tulee uusia ongelmia, joihin ei ole varauduttu. Ihmisten kokemat paineet työssä ja omassa elämässä ovat kovia.

Maamme vahvuus on ollut keskinäinen luottamus ja sen pohjalle rakentuva vuoropuhelu. Sitä haluamme vahvistaa ajassa, jossa maailma ympärillämme tarvitsee yhteistyötä. Vuoropuhelulle ja sopimisen kulttuurille on rakennettu työelämä ja yhteiskunta, jossa yhdistyvät tasa-arvo ja taloudellinen menestys. Se on hyvän kehä, jossa vahvistuu luottamus toisiimme ja tulevaisuuteen.

Hyvä uutinen on, että maailmaa voidaan muuttaa. Eduskuntavaalit tarjoavat mahdollisuuden tehdä yhdessä parempaa.

(PAMin eduskuntavaalitavoitteet 2027)

PAMin keskeiset tavoitteet pyritään sisällyttämään puolueiden vaaliohjelmiin vuoden 2026 aikana. Vuodenvaihteesta 2027 eduskuntavaaleihin saakka painopisteenä on saada suuri yleisö tunnistamaan tavoitteet omikseen sekä vahvistaa jäsenten ymmärrystä vaalien merkityksestä niin, että se näkyy aktiivisena äänestämisenä. Tämä edellyttää kattavaa ja johdonmukaista viestintää eri kanavissa. Samalla se vaatii jokaiselta liittotoimijalta aktiivista toimintaa tilaisuuksissa ja työpaikoilla.

Hallitusohjelmaneuvoitteluita kohti mentäessä ulkoisen viestinnän ja ajatusjohtajuuden merkitys korostuu, samoin tavoitteita tukevan sisällöntuotannon rooli. Tavoitteena on varmistaa, että PAMin keskeiset tavoitteet näkyvät lopulta seuraavan hallituksen ohjelmassa. Työpaikkojen järjestämistyöllä vahvistetaan työntekijöiden sitoutumista tavoitteisiin ja luodaan edellytykset pamilaisten tarpeet tunnistavalle hallitusohjelmalle.

Neuvotteluihin parantamaan työntekijöiden turvaa

Eduskuntavaalien teemat, tavoitteet ja viesti toistuvat valmistauduttaessa seuraavaan neuvottelukierrokseen. PAMin työehtosopimusten sopimuskaudet päättyvät alkuvuonna 2028, ellei työehtosopimuksia irtisanota siten, että neuvottelut käynnistyisivät jo keväällä 2027.

Valmistautumisessa neuvotteluihin hyödynnetään edellisen neuvottelukierroksen analyysia ja sen osana tunnistettuja kehittämiskohteita sopimustoiminnassa, järjestöllisissä toimissa ja viestinnässä. Sisältötavoitteita valmistellaan tavoiteohjelman pohjalta huomioiden liittojen välinen koordinaatio, toimialojen kehitys sekä ajankohtainen poliittinen ja taloudellinen tilanne. Valmistelua ohjaavat lisäksi työlainsäädäntöön tehdyt heikennykset, kuten irtisanomissuojan ja lakko-oikeuden rajoitukset, määräaikaisten työehtosopimusten käytön helpottaminen, paikallisen sopimisen laajentaminen sekä muutosneuvotteluiden rajaukset ja arviot niiden vaikutuksista jäsenten asemaan.

Tavoitteistossa painotetaan järjestäytymistä tukevia työehtomääräyksiä ja menettelytapoja. Esimerkiksi edellisellä neuvottelukierroksella sovittu työntekijän oikeus käyttää kuulemistilaisuuksissa avustajanaan luottamusmiestä tai ammattiosaston tai liiton edustajaa sisälsi järjestöehdon piirteitä, sillä vain liiton jäsen voi saada tukea näiltä avustajilta.

Palkankorotustavoitteiden valmistelussa painopistettä siirretään ostovoimakuopan paikkaamisesta ostovoiman parantamiseen ja samapalkkaisuuden edistämiseen. Jäsenten ansiotason kehittämistä tukevat myös vastentahtoista osa-aikatyötä vähentämään tähtäävät tavoitteet. Ne ovat erityisen tärkeitä tilanteessa, jossa osa-aikatyöntekijöiden osuus on monilla pamilaisilla aloilla pysynyt korkeana tai kasvanut, ja hallituksen tekemät työttömyys- ja sosiaaliturvan heikennykset ovat kohdistuneet erityisesti osa-aikatyöntekijöihin.

Tavoitevalmistelussa tarkastellaan keinoja työajan lyhentämiseksi työn kuormittavuuden vähentämisen, tuottavuuden lisäämisen ja työvoiman saatavuuden parantamisen näkökulmista. Lisäksi arvioidaan mahdollisuuksia torjua työperäistä hyväksikäyttöä työehtosopimusmääräyksiä niillä toimialoilla, joilla ilmiö on yleisintä.

Sisältötavoitteiden ohella neuvottelukierrokseen valmistautuminen tarkoittaa myös järjestöllisen valmiuden vahvistamista työpaikoilla eri toimialoilla. Korkea järjestäytymisaste on tuloksellisen edunvalvonnan keskeinen edellytys. Työpaikkojen järjestämisellä vahvistetaan työntekijöiden sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin ja luodaan edellytykset vaikuttavalle neuvottelutoiminnalle.

3.2. VAIKUTTAVA JÄRJESTÄMINEN

Vaikuttava järjestäminen

Vahvistuvat työpaikat ovat toiminnan perusyksiköitä. Yhä laajempi luottamushenkilöiden ja aktiivien joukko kehittää sekä työntekijöiden arkea että yhteiskunnallista tietoisuutta ja aktiivisuutta. Järjestäytyneet työsuojeluvaltuutetut ovat entistä tärkeämpi osa tätä joukkoa.

Ammattiosastojen keskeisin rooli on työpaikkojen tukeminen, luottamushenkilöiden toiminnan mahdollistaminen sekä järjestäminen. Jäsenhankinnan pääkohderyhminä ovat nuoret ja maahan muuttaneet. Jäsenhankinnassa ja -pidossa hyödynnetään entistä tehokkaammin olemassa olevaa sekä uutta tietoa.

Vuosi 2027 sisältää monia PAMin toimintaan vaikuttavia tärkeitä tapahtumia, joissa on vahva järjestöllinen ulottuvuus. Keväällä käydään eduskuntavaalit, joiden merkitys liiton jäsenten arkeen ja liiton toimintaedellytyksiin on suuri. Järjestölliset toimet jäsenten äänestysinnon lisäämiseksi on tärkeää toteuttaa vaikuttavasti. Aktiivien ja ammattiosastojen osallistuminen vaalityöhön on mahdollistettava aiempaa laajemmin. Vaalityössä hyödynnetään työpaikoilla ja ammattiosastoissa rakennettuja verkostoja, ja samalla vahvistetaan jäsenten ymmärrystä siitä, miten poliittiset päätökset, liiton päätöksenteko ja työpaikkatason edunvalvonta liittyvät toisiinsa.

Keväällä käynnistyy myös liittokokousvaalien ehdokasasettelu ja ehdokkaiden rekrytoinnissa järjestöllisillä toimilla on keskeinen vaikutus. Onnistunut ehdokasasettelu vaikuttaa jäsenten äänestysaktiivisuuteen, mutta sen lisäksi on toteutettava kampanjoita, joilla jäsenten motivaatiota vaikuttaa liitossa kohotetaan.

Syksyllä edessä on taas uusia järjestöllisiä ponnistuksia, koska toteutettavana ovat kaikkien PAMin alojen luottamusmie- ja työsuojeluvaltuutettujen valinnat. Luottamusmiesten määrän ja aktiivisuuden lisääminen on tärkeää paitsi tavoiteohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi myös yritystason edunvalvonnan kehittämiseksi. Tavoitteena on myös entistä suurempi järjestöllisesti aktiivisten PAMilaisten työsuojeluvaltuutettujen joukko.

Syksyllä myös käynnistyy valmistautuminen kevään 2028 työehtosopimuskierrokseen ja tavoitteena tulee olla järjestöllisen valmiuden kohottaminen kaikilla PAMin aloilla tasolle, joka edesauttaa neuvotteluprosessin onnistuneessa toteuttamisessa. Korkea järjestäytymisaste, kattava luottamushenkilöverkosto ja työntekijöiden oma yhteinen toiminta ovat vaikuttavan neuvottelutoiminnan perusta. Siksi tulevaan työehtosopimuskierrokseen valmistaudutaan vahvistamalla järjestäytymisastetta, jäsenten osallistumista ja työpaikkojen toimintavalmiutta.

Tiedostamme myös, että on olemassa mahdollisuus, että työehtosopimukset irtisanotaan jo vuotta aiemmin. Tähän skenaarioon varautuen pidämme yllä järjestöllistä valmiutta aktiivisesti.

Maahanmuuttajataustaisten jäsenten, aktiivien ja luottamusmiesten määrän lisäämiseksi toimitaan aktiivisesti. Tämän kohderyhmän luottamuksen voittaminen on tärkeää, koska PAMin aloilla maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden määrä lisääntyy voimakkaasti. Myös liittokokousedustajien joukkoon tavoitellaan entistä suurempaa määrää maahanmuuttajataustaisia jäseniä.

Aktiivista jäsenhankintaa oppilaitoksissa jatketaan ja opiskelijajäsenyyden tavoitteita käydään läpi sekä kirkastetaan. Opiskelijajäsenyyden kautta pyritään lisäämään palvelualueille opiskelevien kiinnostusta työelämäteemoihin ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä vahvistamaan pysyvää kiinnittymistä ammattiliittoon.

Nuorten toiminnassa tärkeänä tavoitteena on nuorten aktivoiminen eduskunta- ja liittokokousvaaleissa.

Jäsenhankintatoimissa pyritään tulosten parantamiseen huomioimalla Noren ja Taika -hankkeissa tutkimustyöllä saadut tiedot jäsenhankintatoimien keinoista ja oikeasta kohdentamisesta.

Aluetoimistojen tuella edesautetaan ammattiosastojen toiminnan kehittymistä. Am-mattiosastoja neuvotaan ja opastetaan osastopalautekriteerien toteuttamisessa.

Järjestämistyö työpaikoilla

PAMin järjestämistyön päätavoitteena on vahvistaa työntekijöiden kollektiivista voimaa työpaikoilla. Järjestämistyöllä rakennetaan työpaikkoja, joissa työntekijät tuntevat oikeutensa, kuuluvat liittoon, toimivat yhdessä ja pystyvät vaikuttamaan omiin työehtoihinsa, työoloihinsa ja työpaikan päätöksentekoon. Tavoitteena on, että jäsenet eivät ole vain palveluiden käyttäjiä, vaan työpaikkojensa aktiivisia toimijoita.

Järjestämistyössä keskitytään strategisesti tärkeisiin yritys- ja niihin työpaikkoihin ja toimialoihin, joilla järjestäytymisaste on matala, jäsenpotentialiaali suuri, työehtojen valvonnassa on puutteita, tai työntekijöiden asema on muuten haavoittuva

Keskeisenä tavoitteena on vakiinnuttaa järjestäytynyt työpaikka -toimintamalli. Tämä tarkoittaa, että työpaikoille rakennetaan jäseniimejä, jotka tukevat luottamusmiestä ja työsuojeluvaltuutettua, osallistuvat jäsenhankintaan, tunnistavat työpaikan epäkohtia ja vievät yhdessä eteenpäin työntekijöiden tavoitteita. Jäseniimien avulla yritystason edunvalvonnasta tehdään vahvempaa, jatkuvampaa ja useamman jäsenen varassa olevaa.

PAMin toimialoista erityisten järjestämistoimien piirissä ovat vuonna 2026 olleet kiinteistö- ja Marava -alat. Vuonna 2027 jatketaan Marava -projektin toimia alan jäsenmäärän ja järjestöllisen aktiivisuuden nostamiseksi ja erityisenä painopisteenä on yhteistyö Marava -alan ammattiosastojen

kanssa. Kiinteistöalan työehtovalvonnan tuloksien seurauksena on odotettavissa yritystason järjestämistoimia.

Ammattiosastojen kanssa jatketaan ammattiosastojärjestäjien toimintamallin toteuttamista. Tavoitteena on vahvistaa ammattiosastojen kykyä tehdä suunnitelmallista työpaikkalähtöistä järjestämistyötä. Tavoitteena on tunnistaa keskeiset työpaikat, tukea työpaikka-aktiiveja, osallistua jäsenhankintaan ja rakentaa pysyviä yhteyksiä työpaikkojen ja ammattiosaston välille.

Laadukkaat palvelut

PAMin palvelut ovat laadukkaita ja entistä paremmin tavoitettavia. Palveluilla tarkoitetaan jäsenyys-, työsuhde- ja työyhteisöpalveluja sekä sisäisiä palveluja. Niitä toteuttavat keskustoimisto, aluetoimistot, ammattiosastot sekä luottamushenkilöt.

Palvelukokonaisuutta kehitetään muuttuvaa toimintaympäristöä ennakoiden ja jäsenten omia toimintamahdollisuuksia edistäen. Maahan muuttaneiden osallistumista, palvelutarvetta ja asemaa työmarkkinoilla edistetään läpileikkaavasti kaikissa perustoiminnoissa sekä erillisessä projektissa.

Vuonna 2027 keskiössä on palvelukokemuksen parantaminen ja jäsenpidon vahvistaminen.

Vuosi painottuu järjestelmäkehityksen loppuun saattamiseen ja uudistettujen digitaalisten ratkaisujen käyttöönottoon. Uusilla järjestelmäratkaisulla PAMin digitaaliset palvelut ja palveluprosessit paranevat merkittävästi; jäsenasiointi helpottuu, palveluprosessit tehostuvat ja oman asian edistyminen on jäsenen nähtävillä. Uudet järjestelmät otetaan käyttöön vaiheittain ja jäsenille näkyvät toiminnot kehittyvät käyttöönoton edetessä. Myös tekoälyä tullaan hyödyntämään useissa palveluprosesseissa ja työvaiheissa. Modernit digitaaliset palvelut ovat osa jäsenpalvelukokonaisuutta ja ne ovat jäsenen saatavilla mobiilissa sekä selainversiona, silloin kun jäsen niitä tarvitsee.

Automatisaation lisääntyessä ja palveluprosessien tehostuessa PAMin henkilökunnalle jää enemmän aikaa jäsenpalveluun ja vaativien asioiden hoitamiseen. Uudistusten myötä työnteontavat muuttuvat, muutosten onnistunut läpivienti ja hyvän palvelulaadun takaaminen edellyttävät henkilökunnan osallistumista kehitysprosessiin sekä riittävää perehdytystä ennen uusien järjestelmien käyttöönottoa. Myös henkilökunnan palveluosaamista ja selkeän suomen osaamista vahvistetaan.

Vuonna 2027 kehitämme koulutus- ja urapalveluja entistä paremmin vastaamaan laajan jäsenkunnan tarpeita. PAM Campus on lisännyt koulutusten saavutettavuutta ja suosiota, ja tätä kehityssuuntaa jatketaan. Tavoitteena on tarjota koulutuskokonaisuus, joka tuo selkeää lisäarvoa jäsenten arkeen ja vahvistaa jäsenyyden veto- ja pitovoimaa. Samalla panostamme luottamushenkilöiden osaamiseen. Työelämän kasvavat vaatimukset – kuten tuottavuuspaineet, työperäinen hyväksikäyttö ja lisääntyvät väkivallan uhkatilanteet – korostavat tarvetta

monipuoliselle koulutukselle sekä luottamushenkilöiden jaksamisen tukemiselle. Samalla yhteiskunnallinen polarisaatio jättää jälkensä myös työpaikoille. Kun erilaiset asenteet ja ajatusmaailmat törmäävät, tarvitaan entistä parempia työyhteisötaitoja. Järjestäminen ja jäsenhankinta ovat oleelliset osat luottamushenkilöiden perus- ja jatkokoulutuksia.

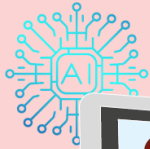
Ura- ja työllisyyspalveluissa tiivistetään yhteistyötä Palvelualojen työttömyyskassan kanssa. Palveluiden lähtökohtana ovat jäsenten yksilölliset tarpeet, jotka voivat vaihdella henkilökohtaisesta valmennuksesta digitaalisesti tehtäviin työnhakupohjiin. Palvelukokonaisuus muodostuu joustavista, toisiaan täydentävistä elementeistä.

Viestinnässä keskeistä on jäsenyyden merkityksen sekä PAMin yhteiskunnallisen roolin vahvistaminen. Keväällä viestinnässä tuodaan esiin PAMin keskeisiä eduskuntavaaliteemoja palvelualojen työntekijöiden näkökulmasta ja kannustetaan jäseniä äänestämään. Syksyllä valmistaudutaan tes-kierrokseen ja pohjustetaan neuvotteluteemoja. Jäsenyyden merkitystä vahvistetaan tuomalla esiin liiton turvaa ja jäsenyyden hyötyjä. Digitaalisia viestintä- ja palvelukanavia kehitetään edelleen, ja keskeisissä sisällöissä lisätään selkokielisyyttä.

PAMin tunnettua modernina ja vahvana toimijana vahvistetaan edelleen. Markkinointiviestinnällä tavoitellaan erityisesti nuoria ja maahanmuuttajia.

Jäsenpalvelun laatua seurataan aktiivisesti ja palveluita kehitetään vastaamaan jäsenten odotuksia. Viestinnässä nostetaan esiin palvelukokemuksiin ja jäsenyytyväisyyteen liittyviä kokemuksia ja tunnuslukuja. Näin tuetaan sekä jäsenpitoa että jäsenhankintaa.

Läpileikkaava digitaalisuus

Digitaalisuus läpileikkaa kaikki PAMin toiminnot ja toimintatavat. Älykäs tiedon keruu sekä sen ajan-kohtainen hyödyntäminen mahdollistavat entistä paremman päätöksenteon, toiminnan ja toimintojen ohjauksen. Tämä edellyttää omien tietojärjestelmien kehittämistä sekä erilaisten digitaalisten alustojen hyödyntämistä niin palveluissa, työehtotoiminnassa kuin järjestämisessä.

Digitaalisuuden laaja käyttöönotto edellyttää myös henkilökunnan ja aktiivien osaamisen ja kyvykkyyden kehittämistä.

PAM siirtyy järjestelmäuudistuksessa suunnittelusta toteutukseen ja käyttöön. Jäsenpalveluiden suunnittelun ja kehittämisen yhteydessä laaditut järjestelmävaatimusten määrittelyt muodostavat nyt perustan uudistuksen konkreettiselle toteuttamiselle ja käyttöönnotolle.

Uudistuksen kohteena ovat jäsenrekisteri, työsuhdeasioiden hoito, sekä jäsenasiointi, asioiden käsittely ja arkistointi. Vuoden 2026–2027 aikana nämä kokonaisuudet viedään käytäntöön siten, että jäsen saa liiton tarjoamat palvelut yhden, selkeän ja helppokäyttöisen palvelukanavan kautta.

Järjestelmäuudistuksen toteutuksen keskiössä ovat jäsenpito ja jäsenkokemuksen merkittävä parantaminen. Uuden ratkaisun tavoitteena on olla jo käyttöönottovaiheessa selvästi nykyistä parempi ja muodostaa alusta, jota voidaan kehittää jatkuvasti jäsenten muuttuvien tarpeiden mukaisesti. Uusien palveluiden tavoitteena on myös parantavan jäsenpitoa.

Samanaikaisesti hyödynnetään aiempaa laajemmin mobiilikäyttöä, tekoälyä ja digitaalisia palveluja osana jäsenpalveluiden toteutusta. Näin mahdollistetaan nopeampi, ajantasaisempi ja henkilökohtaisempi jäsenviestintä ja -palvelu, esimerkiksi tekoälypohjaisen chat-palvelun sekä verkkosivujen ja uutiskirjeiden personoinnin avulla. Digitaalisten ratkaisujen käyttöönotto tukee liiton toiminnan vaikuttavuutta ja parantaa jäsenten arkea konkreettisella tavalla.

Uusien palveluiden käyttöönotto myös tehostaa ja kehittää sisäisiä prosessejamme sekä mahdollistaa keskeisten työkalujen keskitetyn hallinnan yhdestä näkymästä.